

PIK ZALOZENIA 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
ввече

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чекі треба вказувати на адресу „СВОБОДА“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу -- "СВОБОДА" -- Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV. ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., второк 7-го листопада 1916. Ч. 134. VOL XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, November 7, 1916. No. 134.

НІМЕЧЧИНА І АВСТРІЯ ПРОГОЛОСИЛИ НЕЗАВИСИМІСТЬ ПОЛЬЩІ.

Союзні війська полонили 2.400 Румунів і здобули 8 гармат.

НОВИЙ НАСТУП НА ТРИЄСТ. -- АВСТРИЙЦІ ПОЛОНИЛИ 4.000; ІТАЛІЙЦІ 9.000.

НІМЕЧЧИНА І АВСТРІЯ ПРОГОЛОСИЛИ НЕЗАВИСИМІСТЬ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН, 5. листопада. — В польських провінціях, занятих німецькими й австрійсько-угорськими військами, зайшла нині дуже важка подія. Німецьчина й Австрія проголосили спільно відбудоване Польського Королівства і признали польському народові право рішати самому про свою власну долю, вести незалежне народне життя і управляти собою через послів, вибраних з народа.

Перед кількома днями уряди сеї була польська делегація до німецького канцлера Берта Гольцвега. Членами сеї делегації були представителі всіх польських станів, всіх партій і всіх віросповідань. Делегатація представила німецькому правительству домагаючі польського народу.

В сеї спосіб давню польську королівство зістало привітне знову до життя. Польщі з освободжені з російської неволі. Свобода краю, який зістав знищений перед сто роками, з тепер привітний.

Обі прокламції про незалежність Польщі зістали проголошені рівночасно: прокламція німецького цисаря у Варшаві, а прокламція австрійського цисаря в Любліні. Польське Королівство має одержати устрій монархії і конституцію. Зміст прокламції звучить:

„Його Величність цисарський цисар і Його Величність цисар Австрії і йносторонній король Угорщини, в надій на остаточно побіду своїх військ і бажанням заповнити провінції, які відобрані від ворога з великими жертвами, шаласну будучість, згодили ся на те, що з тих провінцій утворити національну державу з ділячою монархією і з конституційним правительством. Точні границі польського королівства будуть визначені пізніше.

„Нове королівство“ одержить на підставі своїх багатьох зносин з обома державами.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

ЗА ДВА ДНІ ПОЛОНИЛИ СОЮЗНІ ВІЙСКА 600 РУМУНІВ.

БЕРЛІН, 4. листопада. — Битва на полудне від промиску Червоної Вежі і від Предаля стаєть ся щораз сильніш ш.

Союзні війська здобули на сім те рені війни кілька важних становищ. Число полонених Румунів зросло на 600.

В Добруджі панує спокій.

Німецький генеральний штаб доповідає:

„АРМІЯ ФАЛЬКЕНГЕЙНА: На полудневій границі Сегморода ведесть ся завзята боротьба.

„На полудневий захід від Предаля наші війська взяли приступом дальші становища, беручи 250 Румунів в полон. Число полонених Румунів зросло від вчора на 600.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: При помочи дупайських мониторів перемогли союзні війська напад на острів, розположений на полудневий захід від Рушук, причім здобуто 2 гармати і 4 метавки.

„В Добруджі не зайшли жадні важніші зміни“.

НОВА ПОБІДА ФАЛЬКЕНГЕЙНА НА ПОЛУДНЕ ВІД ПРЕДАЛЯ. — 1.800 РУМУНІВ ВЗЯТО В ПОЛОН.

БЕРЛІН, 5. листопада. — Союзні війська під команду Фалькенгейна відіслали вчора велику побіду над Румунами на полудне від промиску Предаля. Союзні війська здобули головні румунські становища помімо дуже завзятого опору зі сторони неприятеля. Румуни втратили 1.747 в полонених, 8 гармат і 20 машинних крісів.

На північ від Камполюнга союзні війська зовсім очистили побосвище з неприятеля. Похоронено поверх 1.000-убитих Румунів.

Урядовий звіт німецького генерального штабу звучить:

„АРМІЯ ФАЛЬКЕНГЕЙНА: На полудневій фронті нашої наших військ здобок долини ріки. Наступ відбуваєть ся даліше з добрим успіхом.

„Наші воєнні операції на полудне від Предаля доповнено через здобуте головних румунських становищ Баядо. Сі становища були сильно збудовані і з великою завязатістю боронені. В тій битві полонено 647 румунських жовірів і 14 офіцерів, між ними одного полковника.

„Загалом полонено вчора 1.747 Румунів та здобуто 8 гармат і 20 машинних крісів.

„На північній схід від Камполюнга на малім просторі між Аргесулуй і Таргулуй похоронено поверх 1.000 убитих Румунів.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Російські кораблі острілювали пристань Констанцу і Манголію. Набережні батарей і атакні змусили кораблі до утечі“.

В РУМУНСЬКІЙ ПРИСТАНИ КОНСТАНЦА, НАЙДЕНО 200.000 ТОН НАФТИ.

АМСТЕРДАМ, 4. листопада. — „Франкфуртер Цайтунг“ доносить, що війська Макензена взяли у своє посяданє 200.000 тон нафти, коли здобули пристань Констанцу. Між ними було 40.000 тон нафти как наперед запланованих сокінками, щоби в сеї спосіб унеможливити вивіз нафти до центральных держав.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БИТВА НАД НАРАТВКОЮ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

БЕРЛІН, 4. листопада. — Наступ, який російські війська розпочали були перед двома тижнями над Наратвою, зістав зовсім зломаний. На північній схід від Галича союзні війська перевели знова сильний наступ, здобуваючи дальші часті головної боевої лінії неприятеля.

На Волині і в Карпатах в останніх 24 годинах не зайшли жадні зміни. Всі зусилля Москалів, щоби відіскати утрачені становища, були ударемени.

1.200 УБИТИХ МОСКАЛІВ НА КОРОТКИМ БОЄВИМ ФРОНТІ.

БЕРЛІН, 4. листопада. — Про завязіть тижневої боротьби і тяжкі втрати Москалів над Наратвою свідчить те, що на розмірні юбротні боевім фронті, найдено перед становищами союзних військ 1.200 російських трупів. По сторони союзних військ втрати виносилили всего 40 людей.

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: В Карпатах відбуваєть ся лише версієрська війна патрулями. Впрімч положенє не улягає жадній зміни“.

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 4. листопада. — Російський генеральний штаб доносить:

„Над Столодом (на Волині), в околиці Мечишова і Ліпичі долини (в Галичині) ведесть ся завзята боротьба. Напади неприятеля відбито. Наші війська перейшли в кілька місцях до протинападів і відіскали часті утрачених становищ“.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

НОВИЙ НАСТУП ІТАЛІЙЦІВ НА ТРИЄСТ. — 9.000 АВСТРИЙЦІВ ВЗЯТО В ПОЛОН.

РИМ, 5. листопада. — „Наступ італійських військ на полудневий схід від Горичі, який розпочав ся дня 1. листопада, триває з добрим успіхом даліше. За чотири дні полонено около 9.000 Австрійців і здобуто велику кількість амуніції та інших воєнних матеріалів. Італійські війська посунали ся на значним догім фронті майже о цілий кілометр наперед.“

Італійський генеральний штаб доповідає:

„В долині Транівіола Австрійці перемістили в долині. Всі наступні відбиті з тяжкими втратами від неприятеля. Оні ся наші війська перейшли до протинаступу, причім прийшло до завязіть боротьби на багнеті. Австрійці почилиши на побосвище бою убитих, між ними чотирох офіцерів.“

„На схід від Горичі наші війська, не звалаючи на досить сильний опір неприятельської артилерії, були заняті укріпленням зайнятих становищ.“

„Даліше на полудне наші війська зайняли ще дальші становища неприятеля. Поверх 200 Австрійців, переважно ранених, найдено на побосвищі.“

„За чотири дні наші війська полонили 8.992 Австрійців, між ними 270 офіцерів. Крім того здобуто велику лобичу воєну.“

„Від початку офензи, пласач котрої здобуто Горича, як до тепер загальне число полонених Австрійців винисить 40.365, між ними 1.008 офіцерів“.

АВСТРИЙЦІ ЗДЕРЖАЛИ НАСТУП ІТАЛІЙЦІВ. — ОКОЛО 4.000 ІТАЛІЙЦІВ ВЗЯТО В ПОЛОН.

ВІЕНА, 5. листопада. — Велика офензива Італійців (шеста з ряду) зістала зломана. Італійці потерпіли дуже тяжкі втрати і не с тепер всім продовжувати розпочатий наступ.

Австрійські війська прогнали майже у всіх місцях Італійців зі зайнятих ними становищ. Число Італійців, полонених від 1. листопада, винисить около 4.000. З австрійської головної квартири доносить:

„Наступ, який Італійці розпочали сеї 1. листопада, щораз більше слабє. Свої

напади обмислюють тепер Італійці виконано на кілька місцевості; боротьба прибирає знова характер боротьби локальної.

„За час від 1. листопада наші війська полонили около 4.000 Італійців та здобули великі засоби воєнних матеріалів“.

НА МОРІ:

„ДАЙТШЛЯНД“ РОБИТЬ ПРИГОТОВЛЕННЯ ДО ПОВОРОТУ.

НЬЮ ЛОНДОН, КОНН., 5. листопада. — Німецький підводний корабель „Дайтшлянд“ покинув виландене свого набору. Нині пошукудні розшукєть ся лавованє кораблі матеріалів, які складають ся головню з міді, нікелю і гуми.

„Дайтшлянд“ буде за кілька днів зовсім готовий до відходу. Загальною припущають, що „Дайтшлянд“ відплине з Америки найпізніше за десять днів. Ходить однак чутка, що „Дайтшлянд“ вже в п'ятницю опустить американську пристань.

ВОЄННА ПІДВОДНА ЛОДКА „U-57“ ЗБЛИЖАЄТЬ СЯ ДО АМЕРИКИ.

Воєнна підводна лодка „U-57“, як се заявили капітан Неніг, буде супроводжати „Дайтшлянд“ в часі його повороту до Німеччини. „Зовсім мене се не здивує“, сказав кап. Неніг, „коли підводна лодка повинна ся коло берегів Америки, заки ся ще відіду з пристані“. „U-57“, пострапа підводної лодки „U-53“, котра затопила недавно 5 ворожих кораблів коло Пантукот, мала відіхати з Німеччини в кілька днів після відходу „Дайтшлянда“.

„ДАЙТШЛЯНД“ ПРИНІС 2½ МИЛІОНА ДОЛАРІВ ЗИСКУ.

На шпанє, який інтерєс зробив корабель „Дайтшлянд“, привозили дорожчі матеріали з Німеччини, каз. Кеніг відповів: „Интерєс іде але. Перша подорож принесла компанії найменше пів мільона доларів зиску. При таям зиску перша подорож покриває всі видати цілі кошти будови корабля. На тепершній ладунку надать ся компанії заребати, найменше 2 мільони доларів“.

2 МИЛІЯРДИ ДОЛАРІВ ПОЗИЧИЛИ ВНЕ АМЕРИКАНСЬКІ БАНКИ ВОЮЮЧИМ ДЕРЖАВАМ.

НЬЮ ЙОРК, 4. листопада. — З фінансових кругів доносить, що нині замкнено вже лісту дозволєнь на 300-мільонову позичку для Англії.

Рівночасно синдикат міжбанківських банків згоди ся ухвалити Росії позичку у висоті 50 мільонів доларів без закладу від Росії акціонеруд ся в те покриття.

З ухваленєм повисше згаданих двох позичок загальна сума позичок, ухвалені воюючим державам вже підчас війни, доходить до 2 мільярдів доларів.

Англіюські правительство робить старання через свого агента Моргана ухвалювати в Злучених Державах нову позичку в сумі одного мільяра доларів. В тій справі відбуха ся вже велика нарада-представителів американського фінансового світа в Шінгау, Іллі. Однак в сеї справі не позвано доси жадного остаточного рішеня.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper

published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1923.

JOSEPH STEKKEWICZ, editor

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:

United States:

\$1.50 per year

\$0.25 per 6 months

\$1.00 per 4 months

In Jersey City and foreign countries:

\$2.25 per year

\$1.75 per 6 months

\$1.00 per 4 months

Single copy 3 cents.

ПЕРЕДПЛАТА:

В Злученні Держав:

на рік \$1.50

на 6 місяців \$0.75

на 4 місяці \$1.00

В місці Jersey City і за кордоном:

на рік \$2.25

на 6 місяців \$1.75

на 4 місяці \$1.00

Подорожні чеків 3 центи.

За кожну записку адреси плати 5 центів.

Адреса: SVOBODA

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі листи і записки треба направляти на адресу "Свободи".

При отриманні чеків наліжати додати монетний ордер або чек.

Часово телефонів 428 Jersey City.

За всі оголошені повідомлення в "Свободі" редакція не відповідає. — Рубіжний не зберігає св.

ВСТУПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З ФЕДЕРАЦІЇ.

Дня 2, надіслана с. р. езекутивний комітет Українського Народного Союзу вписав на руки представителів Федерації листів, в яких повідомив його про відкликання представителів У. Н. Союзу і виступлення з Федерації України.

Письмо езекутивного комітету звучить:

До Хвального Відлуги Федерації Українців у Злучених Державах, на руки голови Д-ра В. Сіменювича.

Джерсі Сіті, Н. Дж., 2, надіслана 1916.

Поважний пане Предсідателю!

На річницю засідання головного уряду Українського Народного Союзу, якого відбулося в днях 9 до 11, жовтня 1916, У. Н. Союз українського Народного Союзу супроти Федерації України у Злучених Державах і поручено їй виконати головним езекутивним комітетом Українського Народного Союзу.

Головний езекутивний комітет на своїм засіданні, котрого відбулося в днях 1, надіслана 1916 р., порішив з дією с. р. відкликати представителів Українського Народного Союзу і виступити з Федерації України у Злучених Державах з отсех причин:

Федерація України не сповнила головних умов Українського Союзу, котрий відбувся в жовтні 1915 р., помімо кількох карових догань представителів Українського Народного Союзу.

Деякі члени Відлуги Федерації України старалися використувати своє становище для партійних, а навіть особистих цілей.

Значна частина членів Відлуги Федерації України відносилася до неприязню до У. Н. Союзу, а деякі члени Відлуги Федерації України відносилася до неприязню до У. Н. Союзу, а деякі члени Відлуги Федерації України відносилася до неприязню до У. Н. Союзу.

В склад Езекутивного Комітету України ввійшли члени У. Н. Союзу, а деякі члени Відлуги Федерації України старалися використувати своє становище для партійних, а навіть особистих цілей.

Значна частина членів Відлуги Федерації України відносилася до неприязню до У. Н. Союзу, а деякі члени Відлуги Федерації України відносилася до неприязню до У. Н. Союзу.

За Головного Езекутивного Комітету Українського Народного Союзу:

Д. Капітула, предс.

Мих. Угорчак, рек. секр.

(Печатка).

Виступили Українського Народного Союзу з Федерації не буде зовсім несподіваною для тих, що єдились тоді за діяльність Федерації, згідно з прагненням деяких українців Федерації.

Отже вже рік минув від хвилі, коли відбувся в Україні Союз в Нью-Йорку. Зібрали ся на Союз представителі головних українських організацій, зібраних

ли ся сотні делегатів, аби укласти програму сильної праці для добра нашого народу. Всі відчували потребу і konieczність такої праці. Головною її ціллю мало бути: піднесення української справи перед світом і поміч для старого краю. Виконане цієї програми поручено Федерації, яку Союз покладав до життя.

Минув рік. За цілий рік Федерація не зробила майже нічого для української справи. Федерація не сповнила навіть таких умов Союзу, як вписане меморіалу (ухваленого на Союзі) і протестів проти надкутих над українським населенням в Галичині. Федерація занедала також зовсім запомогти акції для старого краю.

Намісники деякі головні урядники Федерації (саміж тут на увазі о. Ардан і його компанія та о.о. секретарі, т.п. Мисирська Стинського і Микола Цегельського) в руках котрих спочиває проба Федерації почали вводити свої протести, а навіть особисті інтереси в обсяг діяльності Федерації. Се проявляло ся наглядно в напаках на українців, які не подорожали з загальним тямом, та в напаках будую на головні українські організації будую на їх урядників.

До всього того долучили ся також спеціальні справи и Микола Цегельського, якого дедствителю до Злучених Держав вимагав більшого освітлення.

Гадати дошче на так діяльність Федерації було би для У. Н. Союзу алогичним. Минув у Федерації своїх представителів, У. Н. Союз став би співпрацювати на діяльність Федерації.

Український Народний Союз мав до вибору: або домагається цілковитого перемішу в Федерації або з неї виступити. Представителі У. Н. Союзу в Федерації робили всі заходи, щоб Федерацію справити на дорогу, витичену їй Союзом. А коли всі зусилля показали ся безуспішними, не позастало ніщо іншого, лише виступити з Федерації.

Більше обговоримо ці справи в єдинокіх числах нашої часописи, щоб наглядно і ясно вказати дотеперішню діяльність у Федерації тих, в руках котрих спочивала керма цієї організації.

Треба також зазначити, що в причини недовдоволення з праці і виступування деяких головних урядників Федерації доносили своє виступлення також і інші групи та центральні організації, які входили в склад Федерації.

Український Народний Союз порішив відкликати своїх представителів і виступити з Федерації. Український Народний Союз порішив однак рівночасно ввійти в близьке порозуміння з тими групами, згідно центральними організаціями, які дають запоруку, що їм дійсно лежить на серці добро нашого народу, аби покликати до життя нову загальну народну організацію, яка перенесла би на себе і сповнила те, чого справа нашого народу в отсю пору вимагає. Нова організація має перевести в життя ухвали Союзу і вважати зробити все те, чого Федерація не сповнила або сповинити не хотіла.

ПРО ПРАВОСЛАВ'Є В ГАЛИЧИНІ.

Урядовий орган св. синода, "Церковня Відомості", помітив меморіал, який надіслав журналу "Українська Життя".

"Церковня Відомості" пишуть:

"На Галичину звернені були від початку війни офіційно Росії. Там під чужим австрійським пануванням остала ся релігійська людність, стародавня діяльність великого князя Володимира. Побідоносний похід російських військ в Галичину давав всім надію, що та стародавня російська земля і поручаючи з нею Буковина і Угорщина по многих літах мадлярського і німецького ярма у відродженні в склад російської держави.

Сподіване прилучення тих земель до Росії виступало для церкви квестією прилучення людності Галичини і Угорщини, т.зв. унії, до православ'я."

Даліше "Церковня Відомості" старують ся заперечити, що унії вже не стегнуло до православ'я і лише "різкі антинародні впливи по смерті Катерини II. повоздержали свого часу привернення унії."

"Даліше — пишуть даліше "Церковня Відомості" — вже на початку війни в окладно привернення Галичини архієпископ Антоній (Харпівський), бувший волоський, а від недавна харківський владика, зважений часто ексархом Галичини тому, що царгородський патріарх поручив йому надар над православ'я в Галичині, запропонував синодальні отвори при московській ду-

ховній академії комітет, від протектором архієпископа Лівонія, до видавця "Летописи політичних карток по унії". Владика Антоній вже сам в тім часі видав кілька таких "карток". Стали напрям урештеш унії до повороту до рідного православ'я з хмельною окупанції через російські війська покласти ся здійснювати. Зріст числа православних парохій в Галичині, з огляду на перехід людей з унії на православ'я, привернули російську духовну владу по старати ся о тривале уряджене православ'я життя в Галичині. З найближчого дозволу ту справу поручено волоському архієпископу Євлогію (Георгієвському), котрого єпархія євлогівська в Галиччину. Про те синод завідомий патріарху."

Даліше "Церков. Відомості" вичисляють поодинокі зарядженні владик, як: покликане великої кількості духовних православ'я до Галичини, виплачене їм кожному найменше, по 1.200 рублів річно, відбуківання Манастирського монастиря, делегаване монаха і інспектора холмської семінарії, о. Самардія, в ролі місіонера і заступника владик.

По вичисленні цих зарядженн "Церков. Відомості" пишуть даліше:

"З хмельною окупанції Східної Галичини російськими військами почали ся масові навернення людності на православ'я. Унія в Галичині була накинута російським народом чужим і зусітським

урадом і не могла виконити вірності тих людей до православ'я. З тієї причини на вписане владиків Євлогія синод в додачку до попередніх зарядженн припоручив 14 хмельним і полудніним єпархіям відслугувати до Галичини практичних духовників. Фонди на сю ціль асигновано на основі протоколу ради міністрів в дорожні позастагатові (з гори на се призначено) кредиту. Для

всестороннього розслідування покласти і стану церкви в Галичині надпрокуратор синода п. Саблер відслугувати п. Жуковича, професора духовної православної академії в Петрограді, аби на основі зібраного ним матеріалу опрацювати проект закону про уладженн православних парохій в Галичині."

На сім "Церковня Відомості" пишуть свій меморіал.

НА УБИТІ ОДНОГО ЖОВИРА ТРЕБА ПЕРЕСІЧНО 3.500 КУЛЬ.

На підставі воєнної статистики обчислено, що за день одна із 100 військових куль трафляє жовира, а на 35 поцілених жовирів трафляє куля лише одного смертельного. Іншими словами кажучи, треба вистріляти 3.500 куль, аби убити на смерті одного жовира.

Таке відношеннє є правдиве лише при обчисленні пересічних. Коли би казати поодинокі битви, які часто червуть ся у масових формаціях, то відношеннє між вистріляними кулями а убитими буде зовсім відмінне.

Загалом уявляючи, що гранат є для людини менше небезпечний ніж карабін або машинний кріс. Коли гранат ударить і вибухне в середній окопі, то може забити найбільше кількох жовирів, які находяться ся близько місця експлозії — і на тім копєть.

Більше небезпечним є прашнє. Прашнє містить в собі велике число дрібних куль. Якогось опускується може зроби бити лише одного жовира, про се свідчать випадки, які дучи ся підчас висаджування англійських військ на побережє острова Галіполі в чвітні 1915 р.

Турки загинули до нападу на ліне кріло англійської лінії. Се спостереженнє і з карабін "Квін Елзабет" віддало до великої прашнє один вистріл прашнєм. Прашнє ухвал в середній наступальній турецькій валоні. (Прашнє вазив 1.800 фунтів і містив в собі 10.000 куль). Наступ Турків ударено, а 250 Турків убито на місці.

Іван Франко.

ПОКОІК І КУХНЯ...

Покіок і кухня, два вікна в партері, На вікнах з квітками вазонки. В покіокі два вікна, відкриті двері, Над вікнами бач заслонки.

На стінах годинник, п'ять-шість фотографій, Простежка комода під муром, Посеред покіокі стіл круглий, накритий, І лампа на нім з абажуром.

На кірслі при ньому сидить мое щастє, Само, у тужилий задумі: Когось дожидає, чийсь хід мабуть дозв'ят В музичний гаморі й шумі.

Когось дожидає... Та вжеж не для мене І очей її світло не блимає! Я сумерком кинувши на вулиці стов, У рай той закрив ся очима.

Ось тут мое щастє! Як близько! Як близько! Як же далеко до вікні! І кресті ся серце, та вишолх сабзон, Огнем лиш напівноть покві.

Горіче чоло я в долоні сціпівши Втікаю від твоєї хати, Моє ривний збір твої тікає у нетри, Щоб в своїй берлозі захитати.

ЖІНКИ В НІМЕЦЬЧИНІ СПОВНЯЮТЬ І НАЙТЯЖШІ ПРАЦІ.

(Після кореспонденції Р. Е. Сайга).

Німецькі жінки є сильні; вони є великі сповняти і найтяжкіх праці. Жінки в Німеччині копають тунелі для нової підземної залізничної в Берліні. Жінки копають нову пристань для Берліна.

Жінки їдуть великими експресивними автомобілями і дидають найбільш тягар. Жінки продають карти буди в підземних залізничних. Жінки розносять листи і телеграмми. Жінки є моторними і кондукторками на трамваях. Жінки є шоферами при автомобілях. Одним словом — німецькі жінки сповняють всі види муштин. Сю працюють військові жінки точно і добре, як свою роботу жіночу.

Велика революція наступила без одного вистрілу, без здобування барикад, і то в державі, де здавало ся, що жінкам найтяжче прийде ся здобувати економічну свободу. Загал прийняв перші жінки в праці муштин без парівана. В міру того, як заходила щораз більша потреба праці жінок, загаль чимраз більше до сего призначався.

Давні аргументи про неспосібність жінок в деяких галузях праці будуть безсмертно після війни знову піднесені. І самі жінки надіють ся, що в деяких зарятках після війни вони не будуть погрібні. І так прирідком копанє землі, диганє тварин і т.п. уважають вони лише за тимчасову роботу.

Однак давних аргументів будуть уживати проти жінок також в тих зарятках, в яких вимагається ся муштинське спокую, знання механіки і притомності муштин. Між іншими уважено зане на трамваях за зовсім невідповідне для жінок. Говорено, що кондуктор муштин бути приготівлений на те, що часом треба викинути неприличного-пасажира.

Моторний зноа муштин уміти спокую зорієнтувати ся в хвилях, коли грошть якийсь небезпека.

Теперішній досвід на трамваях в Берліні вказав, що жінки сповняють на них свою службу зарівно добре як муштин. На многих волах сповняють службу жінок, а згідно майже нема вола без жінок-кондуктора або жінки-моторного.

Директор міських трамвай на питає, як жінки сповняють свою службу на трамваях, подає отсі поясненнє:

"Ми переконали ся, що щодо чесності і точності нема найменшої різниці між зайнятими тепер при службі жінками а колишніми муштинами."

"Щодо нашого гадки про жіночу язо моторного, то ми не можемо ніяк виплати остаточного осуду. Бо жінки в ці службі находяться ся доперва через копитий-чєк, підчас коли муштин проваляють догнє літа. Однак вигляд зовсім не є сї. Від коли служби моторними сповняють жінок, число нещасних випадків не збільшилося."

"Загал є задовольний жінками-робітницями. При викладанні непоказаних пасажирів, що в нас дучастє є дуже рідко, жінки не мають. Більше трудностей ніж мали попередно муштин."

Неможливи є інші предсказати, який оборот візьме після війни після війни. Безперечно, що муштин, які повернуть а поля війни, схочуть зайняти знова свою ставність. Однак, що муштин полюбляють ся про свою будучність, показує ся з голосованн в багатьох промислових юних проти жінок. Юні робітнички при літальних (машинах) до складання черенка дотепер успішно бореть ся проти допущення жінок до сї праці.

Гр. Семешко.

3 СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

46. Петро Мазуркевич.

Петро Михайлович Мазуркевич Українець з Буковини. Йому 22 роки, є французьким солдатом, служив на західній, де ласкає час їздити на паровозі як практично, бо уїм є на машиніста.

Він ще тільки учився, потрібної вправи не набув, відповідного іспиту не давав і через те свідомства на право управити паровозом ще не мав.

Коли російські війська перший раз увійшли в Буковину і увійшли в Чернівці, Мазуркевич жив дома у своєї матері, в Чернівцях таки.

Коли австрійські війська відступили в Черновець, то зникли всі, що могли і що вели, аби воно не дісталося до військам російським, але в західній релігій залишилися три зовсім справні паровози. Ці власне паровози були причиною зрештовани Петра Мазуркевича і заставили його поїти в Сибір.

Сам Мазуркевич розказував мені про цю пригоду так:

— Російський поїзд, що прибув до Черновець, безперечно хотів доїти, що і їздив на паровозах і учився управляти ними, бо незабаром приїхав до дому до матері пристав, пан Кукруза, приїхав мені зараз же їти в релігійну пригоду, тої паровози і весь час держати його на поїзтові, бо поїзда на паровозі може трафити ся кожкої хвили.

Я відмовився, казавши панови Кукруза, що це не маю потрібної практики, щоб управити машинною, та казали мені і права не маю управити паровозом, бо не здавав іспиту.

Пристав Кукруза пішов і того-ж таки дня вечір мене завізав до команди.

— Як що згодиться їздити, — сказав мені командант, — то будете діставати 2 рублі 50 копійок на день.

— Не хочу я ваших грошей, мене командант, і їздити не бажу, бо управити паровозом це не вмію і боюся!

— А як свідомство на право їздити на паровозі маєте?

— Ні, не маю!

— Ну, як так, то їдьте до дому.

Я пішов, але по дорозі зайшов до товариша і розказав йому про візаві до команди. Товариш теж не радив мені годити ся на пропозицію коман-

данта, бо бояв ся якоїсь катастрофи від неспівомови ведення паровозом.

Від товариша я прийшов до дому і ліг спати. І вже і не дождав тепер чий виїз і заснути, чи тільки задрімав, коли до нас лави зайав ся пристав Кукруза, але на сей раз з великим відомком стражників, і почав робити в хаті ревилью (трес). Побавив деякі папери та документи, що відібрали ся до моєї служби на західній, а пареші арештував мене і звелів збиратися до команди.

Мама в плач, — стали просити пристава, але хіба то могло допомогти!

Заврав мене Кукруза, але повів не до команди, а прямо в турму, де і просидів до 6. години рано. О 6-ти годині прийшли до турми два солдатів, забрали мене і повели в Київ. Їхати довелося не ївши, бо власних грошей у мене не було, а урядових на харч не давали.

В Києві рівно місяць я просидів під арештом при Старо-Київській поштовій участці, а тоді мене завізав, що вислали на Сибір до губернії томоської і перевели до перельонної турми, що лежить на Печерській горі. Там просидів і ще два тижні і пареші повели мене етапом в Наримський край. По дорозі я мав перестанки в турмах: в полтавській (1 день), в харківській (2 тижні), тульській (2 дні), самарській (8 днів), челябінській (2 тижні) і томоській (1 тижня).

В дорозі харчував ся я тільки за державні гроші — 10 копійок на день і мало не пропав з голоду.

Ніхто ніде — ні в турмах ні етапі — мною не цікавився, ніхто ні в чім не обшивавував, ніхто ні про що не розпитував, і за що мене вислали, — того я не знаю.

На засланні, в село Алатаєво, Наримського краю, Петро Мазуркевич прибув 4. марта 1915 р. На засланні він страшенно бідує, бо мусить жити цілком з нужденної урядової підмоги. Грошей власних він не має, ринков не має зносів і, до того, а жадних заробітків дістати на місці засланні не можливо.

Бідує чоловік безмірно!

47. Марія Домбровський.

Марія Григорівна Домбровський — швайтчик, родив ся в маєтку Уїшків, громади Кадарівки, губернії і новітні Суваляки. Це ще зовсім молодий чоловік, 22 роки віку.

Перед арештом він жив у Варшаві і учив ся на агрономічних курсах. Самий арешт М. Домбровського відбув ся 20. листопада 1914 р.

О скільки паміятав Домбровський, було це в суботу. Він ішов зі своїх курсів, що були на Медовій улиці, до своєї матері на улицю Богатель.

На улицю до нього підійшов якийсь солдат і поспитав його, як треба їти, щоб вийти на головну улицю міста Варшави. Домбровський дав йому відповідні пояснення і пішов своєю дорогою, але заслідив уїнов кілька кроків, як його здогонив якийсь жаждар і почав питати, про що то він, Домбровський, балакав на улиці з солдатом.

М. Домбровський сказав, але жаждар тому не повірив і приказав Домбровському їти за ним, і, таким чином, привів його на станцію, де і обтрусив його і пайшов у нього в кишені всю ману — додаток до щоденної газети "Курєр Варшавський".

Далі повів Домбровського до жаждарського полковника і сказав, що нібито Домбровський затримав на улиці міста солдата, у котрого піби розпиту-

вав, де, як і скільки стоїть російських військ.

Без допиту Домбровського посядали до кося, через кілька днів перевели в "арсенал", а це через кілька днів вислали його етапом як в... Саратов.

Два місяці просидів Домбровський в саратовській турмі, де йому і оповістили про засланні на Сибір, до губернії томоської. І ділено скоро повели його туди етапом через турми: пензенську, самарську, челябінську, омську і томоську.

Тільки на прибутті до новітнього міста Томей, губернії томоської, вислали ся, що томоський губернатор Станкевич більше засявляв до своєї губернії вже не приймає.

Шість тижнів просидів Домбровський в томоській турмі, поки його назначили до нової місцевості, до губернії томоської і знов поїхав етапом на Омськ, Ново-Николаєвськ і Томськ.

Всім днів просидів Домбровський в томоській турмі і врешті зїстав вислашений в Наримський край, де йому призначено було на життєво-дуже мало Томське, на самій північній частині краю.

По кількох місяцях перебуванні в Томському Домбровський, як чоловік дуже слабкий на груди і ревматизм, зїстав перенесений до міста Нариму, де є шпиталь і лікар.

Там він живе і по сей день.

ПІДВОДНА ЛОДКА — МОРСЬКЕ ОРУЖЕ В БУДУЧИНІ.

З великим зацікавленням піднялося розвій техніки, яка слідує світові новий винахід — підводну лодку.

Вже тепер okazało ся, що підводна лодка є найстрашнішим морським оружем для ворога. Від західного берега Європи до східного берега Америки, від північного до південного боїгуна, на просторі 12,000 квадратних кілометрів, яскраво уїхують ся підводні лодки Німеччини.

Протягом 6 до 8 тижнів вони можуть перервати загальну комунікацію європейського континенту з континен-

тій і така лодка має робити 26 морських миль на годину, пливучи по поверхній воді, а 16 морських миль на годину, пливучи поїд воді.

Матини нових лодок мають бути так збудовані, що лодка може могла безперервно пливти 36 до 87 тисяч кілометрів. Сказати іншими словами: відвоїла лодка буде всіляк з Бремена аж до Гамбурга облітати цілу Європу і доїдемо аж до Японії, не наїхавши по дорозі ніяких запасів. В лодці можна буде уїстити 90 торпед. Крім цього буде там місце на скорострільні гармати середнього калібру і на 150 підводних миль.

Надоїде отже час, що кроваві бої будуть відбувати ся не лише на поверхній воді, як дотепер, але і в глибині моря!

ВЛИВ МУЗИКИ НА ВОЛОС.

Коли не хочеш бути лисим, то не їдай ні на кореті, ні на їшнім дутім інструменті. Своє замилувані до музики присягає ти на фортеп'яно, скрипці, арфі, маїольні, гітарі і взагалі смичковим інструментам.

Деякі довголітні дослідники сеї справи казали, що поїснене твердження є правдиве. Так каже між іншими славний французький фізик, професор Генрі де Парілі. Він зазначає, що музика впливає на розвій тілесних тканин, а се знов має вплив на зарієт волосся. Щоб се доказати неїмисля фактами, він зїорав багато примірів з життя музикальних людей і в різних місцевостях. Вкінці дійшов до заключення, що вплив музики на волосся не є все одностайний. Порієт волосся залежить від інструменту і від його сили звуку, на який волосся є виславлено.

Професор Г. де Парілі каже, що музика фортеп'яно і скрипки діє дуже корисно на волосся і дитого артиста, граючи на фортеп'яно або скрипці, стрісмає часто з густим заростом на голові. Музика арфи, маїольні, гітарі і контрабаса впливає також корисно на зарієт волосся, але вже не так, як фортеп'яно або скрипка.

Музика, яку їз замилувані відігравати сеї гри на флейті або на кларнеті, не відіає такої, як густим заростом, а в старших літах навіть лїєють. Музика на дутих інструментах шкодить взагалі волосю, а музики, уїаювачі таких інструментів, дуже скоро лїєють. Найбільше шкідливим інструментом є корнет і трубка.

БРУКЛИН, Н. Й.

Заходом Укр. Товариства "Прогрива" в Брукліні, Н. Й.

— відбув ся —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, ДНІ 11. ПАДОЛІСТА 1916 Р.

В NEW WASHINGTON PALACE, 118 Cook Street, Brooklyn, N. Y.

Початок тої го 7.30 вечір. ВСТУП 25 ЦТ.

На сей баль запрошують ся усі Українці так з Брукліні як і околиці.

За добру забаву уїчуть — КОМІТЕТ.

КОГУС, Н. Й.

Заходом Українського співачого Товариства "Бандурист" в Когусі, Н. Й.

відіграє ся представлення

в "СВАТІННІ НА ГОРНІВІЦІ"

в неділю, 12. падолиста 1916 р., в галі червоїній при уї. Олторі.

Тикети можна наїти при вступі на галю. Початок о 7.30 вечір.

Половина доходу на фонд Ів. Франка, Дорієт Ролініч з Когусі з околиці, проїсма ласкаво проїти на се представлення, а не пожа- дуюте.

КОМІТЕТ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ТОВ. СПІВАНІСЬКА "БОЯ" в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

— виставля —

В СУБОТУ, 11. ПАДОЛІСТА 1916 Р.

в лїтовській галі, при Діозеф Евноу українську оперету Івана Котляревського

"НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

ОСОБИ:

Наталка, українська дївчина — пані Ю. Шенц
Горіна, Терезія, в мист. — пані М. Калішова
Петро, лїтовський артист — пан В. Калішова
Мілош, лїтовський артист — пан В. Калішова
Горіна, Терезія, в мист. — пані М. Калішова
Мілош, лїтовський артист — пан В. Калішова
Горіна, Терезія, в мист. — пані М. Калішова
Мілош, лїтовський артист — пан В. Калішова

Репієр п. СТ. СКІПІНОВИЧ

Управління зор п. СТ. ЦІМІХУ

Початок тої го 7.30 вечір. ВСТУП 25 ЦТ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

Весь дохід призначений на цю цю. В Рочестері, Н. Й.

Присмо всі Українці в Рочестері, щоб на тої день приїти до лїтовської галі. Представлення дуже гарне. І маємо надію, що якийсь дївчинець, по представленні зїде ся до нас, як поїєт, їш старий як і молодий, їш гарний і сміливий. Завітайте ся. Проїхайте отже всі, старі і молоді, хлопці і дївчинець, багато друзів з собою, а також не забудьте.

КОМІТЕТ.

ДОПИСИ.

З РЕВТН АМБОУ. Н. J.

Концерт в честь Івана Франка.

Дня 15. жовтня с. р. відбув ся у нас в Перт Амбою концерт в пам'яті Ів. Франка, який знаєди ся всі тутешні Братства і Товариства. Сам концерт вийшов дуже гарно завдяки нашому тов. співачому і панам солістам, які приїхали до нас, аби звеселити се свято.

Тому, сповнюючи свій обов'язок, ми, низше підписаний головний комітет, складаємо сям сердечну подяку в імені всіх наших Товариств найкраще шановного гостя, який брав ласкаві участь в нашій концерті, а то: найперше п. Павлов Кісичаї, артистом-скрипканом з Джерсі Сіті, за прегарні скрипкові соло, п. Теодозію Каскович, п. Мих. Микитишиню, п. Савішнюку з Ньюарку, як також п. Івг. Васильєвич з Пасейк за їх соло.

Не менше дякуємо нашому душістичному о. Чупинському за промову в честь Ів. Франка і за поїти в уїдженні концерту. Також дякуємо п. Ів. Переговському за приготування так гарних снів, ринков снів співакам і співакам за їх труді і виступ, як також всім комітетовим, які працювали перед концертом і в часі концерту на галі. Вкінці дякуємо всім Братствам і Товариствам і їм присутнім за їх ласкаву участь в нашій святі.

Се свято вийшло дуже гарно і довго остане в нашій пам'яті.

По опліченні всіх, досить великих коштів, остало чистого доходу \$22.65, які за- дачуємо на фонд Ів. Франка.

Григорій Демкович, предс.

Іван Гелета, касієр,

Піліп Шумський, секр.

ЧИТАЙТЕ "СВОБОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Українці! СКЛАДАЙТЕ ЖИВИЙ ПАМ'ЯТНИК ІВАНОВИ ФРАНКОВИ, НА ПІДПЕР- ЖАНЕ НАРОДНИХ ДІЯЧІВ.

НА: 1111

ФОНД ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА.

ЖЕРТВИ ВИСЛАТИ НА АДРЕСУ:

"С В О Б О Д А".

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИНАЗ ДАЛЬШИХ ЖЕРТВ:

31. Петр Амбон, Н. Дж. Чистий дохід з концерту в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65
32. Дієт Сіті, Н. Дж. Івг. Васильєвич, який відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

РАЗОМ \$29.40

Оплати в с. 128 "Свобода" \$258.45

ЗАГАЛЬНА СУМА \$287.85

БРУКЛИН, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, ДНІ 12. ПАДОЛІСТА 1916 Р. в червоїній галі під к. 160 Норт 5-та ул., Брукліні, Н. Й.

ВІДІГРАЮТЬ МАЛЕНЬКІ ШКОЛЯРИКИ

"ДІТОЧЕ СВ'ЯТО"

сценічний образ в 2-х діях, написав Макс Козієр. Репієр і уїрляють в БОЛОДИМІР НАТІВІ.

Початок тої го 7.30 вечір. ВСТУП 25 ЦТ.

Вступ на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

Вісник "Свобода" буде поїснені на сцені. Проїхайте отже всі, старі і молоді, хлопці і дївчинець, багато друзів з собою, а також не забудьте.

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подарок с. П. Чупинському) \$22.65

ВІСНИК "СВОВОДУ" І ПРИД- НУЙТЕ ТІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИ- КІВ!

Дієт на сцені 15-тих; для членів читальні 10-тих. Діти в пам'яті Ів. Франка, по відієт сям 15. жовтня 1916 р. (подар

100

завдання
аїкарські
сильні
и упрі-
вади про-
зате, що
в, старай-

DES

що Вам
повинні
30 літ а
бачен, ва-
ди легити
15—128
помічню
через які
свідомі аї-
вони стве-
но. Не віс-

до зна-
(мені)
York.
вечер.
туани.

140 EAST 22 ST, N.Y.

БЛЮЗНИ ЗОВСІМ ДАРОМ.

і склепаних товарами, ні рішля роз-
гафтованим пересом шкешком, по 4
і Аермахах ЗОВСІМ ДАРОМ. Ва на
іусто, і ми додержимо те, що обіцямо.
і легкі до вишлюємо. Надішліть до нас
но. Подайте лише свою міру на адресу:
day, Dep. S., NEW YORK CITY. 32-4

ПОТРІБНО МАЙНЕРІВ
Поклад вугля 3¼ стін грубий; вугле чисте; нема газів. Платня від тони; найвища кінційна ціна. Вправні майнери: 85.00

можуть заробити від \$5,00 до \$7,50 денно. Всею одна мільярдівдалена від Кебін Кріс Джонкінс. — Вивіз пуга за джонцією і рікою запевнює таке зайняте. — Пишть аб приходить до 33-3

COALBURGH KANAWHA MINING CO.,
Coalburgh, W. Va.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН

**Спеціаліст всіх
секретних (полових)
недуг чоловіків і жінок**
урядує від 9-ої год. рано до 9-ої
вечером.

При лічєннє уживає електрич-
них машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

ЧУДОВИЙ ВІНАХІД

Найновіший годинник, який щойно тільки з'явився. Ніхто з вас ще не бачив такого чудового годинника як цей. Він чистий мініатюрний, середнього формату, дуже гарно викінчений: посіліз зод

[illegible]

дешеві. І гроші зберігати вже відвернуто гіддинка в сумі \$4.00. Кожен не буде дубий або не такий як тут описано. Зверіть його на наш кошт а ми зверімо ваші гроші, а також коштин. Кожен хоче посідати сей чудовий годинник, спішіть ся, бо ціна підеє скоро в гор. Замовлення шліть на адресу: 131

WATCH SELLING CO.,
951 W. ERIE ST., CHICAGO, ILL.

ПОДПИШИТЕСЬ НА
СОЮЗ АБО ПЕРЕПЛАТИТЕ
НИК „СВОБОДИ“
накопили пришло 10 адресів
своїх знайомих, до котрих
„Свобода“ не приходило.
хотіли би „Свободу“ читати
отримав ДАРОМ
ГАРНУ
КНИЖОЧКУ
Присилайте адреси до:
„СВОБОДА“
883 Grand St. Jersey City, N. J.

